

170559

ธีรชัย ลิ้สุรพลานนท์ : การศึกษาวัดในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อการออกแบบวัดทุ่งสัมฤทธิ์ อำเภอพิมาย (A STUDY OF BUDDHIST TEMPLES IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE TO DESIGN WAT THUNGSAMRIT, PHIMAI DISTRICT) อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. นงนน้อย ศักดิ์ศรี, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์ เฝ้า สุวรรณศักดิ์ศรี, 456 หน้า ISBN 974-17-6709-9

การศึกษาวัดในจังหวัดนครราชสีมาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งวัดกับชุมชน, การวางผังบริเวณภายในวัด และลักษณะร่วมทางสถาปัตยกรรมของอาคารแต่ละประเภท อันได้แก่ พระอุโบสถ, พระเจดีย์, ศาลาโรงธรรม และกุฏิ โดยเลือกศึกษาวัดจำนวน 36 วัด ในเขตพื้นที่ 7 อำเภอ ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลจากภาคเอกสารในเรื่องภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของเมืองนครราชสีมา ร่วมกับการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติของวัดและชุมชน รวมถึงคติความเชื่อต่างๆ และการสำรวจจริงวัดสถาปัตยกรรมที่เลือกศึกษา จากนั้นจึงวิเคราะห์ลักษณะร่วมทางสถาปัตยกรรมเพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการออกแบบและเขียนแบบผังบริเวณ, พระอุโบสถ, อนุสาวรีย์ และพระเจดีย์ ณ วัดทุ่งสัมฤทธิ์ อ. พิมาย ให้มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สอดคล้องกับวิถีชีวิตและเทคโนโลยีการก่อสร้างที่เหมาะสม

จากการวิเคราะห์ลักษณะร่วมทางสถาปัตยกรรมของวัดที่ทำการศึกษาพบว่า วัดส่วนใหญ่ประกอบด้วยอาคารหลัก 3 หลัง ได้แก่ พระอุโบสถ, ศาลาโรงธรรม และกุฏิ อันเปรียบเสมือนตัวแทนแห่งพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ส่วนพระเจดีย์จะพบเพียงวัดที่มีความสำคัญเท่านั้น โดยตำแหน่งที่ตั้งอาคารทั้ง 3 หลัง มักอยู่ในลักษณะ "สามก้อนเส้า" ตามคติความเชื่อของท้องถิ่นที่มักจะไม่สร้างอาคารใดๆ ล้ำแนวพระประธานในพระอุโบสถและไม่ให้เงาพระอุโบสถทาบทับอาคารอื่นๆ ส่วนลักษณะทางสถาปัตยกรรมของพระอุโบสถและพระเจดีย์เป็นสิ่งสำคัญที่บ่งบอกรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยพระอุโบสถที่สร้างในยุคแรกได้นำรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลายจากเมืองหลวงมาสร้างในตัวเมือง แต่ด้วยคติความเชื่อของคนพื้นถิ่นดั้งเดิมและมีมือช่างของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานโดยเฉพาะชาวไทยอีสาน ทำให้สัดส่วนและลักษณะทางสถาปัตยกรรมบางอย่างถูกลดทอน, คลี่คลายและเปลี่ยนแปลงไปจากต้นฉบับจนกลายเป็นรูปแบบที่ผสมผสานกันระหว่างสถาปัตยกรรมภาคกลางกับอีสาน ส่วนพระเจดีย์ที่พบมี 3 รูปแบบ คือ พระเจดีย์ทรงระฆัง, พระเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองซึ่งเป็นแบบภาคกลางและพระเจดีย์ทรงบัวเหลี่ยมแบบอีสาน ศาลาโรงธรรมและกุฏิเป็นอาคารที่ตอบสนองการใช้งานซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมการเข้าวัดและความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับคนในชุมชนซึ่งแต่ละพื้นที่ที่มีความใกล้เคียงกัน ดังนั้นลักษณะทางสถาปัตยกรรมจึงมีความคล้ายคลึงกันโดยไม่แยกรูปแบบตามกลุ่มชาติพันธุ์แต่จะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจในแต่ละช่วงเวลา

ส่วนสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัยที่ออกแบบโดยสถาปนิกเป็นการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่สั่งสมมาตั้งแต่ในอดีตมาผสมผสานกับหลักการการออกแบบและเทคโนโลยีการก่อสร้างในปัจจุบัน อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาสถาปัตยกรรมไทยในจังหวัดนครราชสีมาต่อไปในอนาคต

ภาควิชา.....สถาปัตยกรรมศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....สถาปัตยกรรม.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.... 2547.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

#457 41400 25 : MAJOR ARCHITECTURE

KEYWORD: NAKHON RATCHASIMA/ TEMPLES/ THUNGSAMRIT

MR.TEERACHAI LEESURAPLANONT : A STUDY OF BUDDHIST TEMPLES IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE TO DESIGN WAT THUNGSAMRIT, PHIMAI DISTRICT. THESIS ADVISOR: PROF.M.R. NANGNOI SAKSRI, THESIS CO-ADVISOR: PAO SUWANSAKSRI, 456 pp. ISBN 974-17-6709-9

The objectives of this study are to collect data about the relationship between the location of temples and communities, their layout planning and the architectural characteristics of each building type, including *Ubosot*, *Stupa*, *Sala-rongtham* and *Gudi* at 36 temples in 7 districts in Nakhon Ratchasima, or Korat. The method of study is divided into 3 phases. Firstly, data is collected from documents about geology and the history of Korat, from interviews about history of each temple and local beliefs, from field surveys and measures of the selected buildings. The data is then analysed based on architectural characteristics. Finally, this information is used to design Wat Thungsumrit, Phimai District.

According to building characteristic analysis, most of the temples consist of three main buildings; *Ubosot*, *Sala-rongtham* and *Gudi*. A *Stupa* is only found at the important temples. The location of the three main buildings is arranged in a triangle, following the local belief that no building can overstep the *Ubosot* or fall under its shadow. Architecturally the *Ubosot* and *Stupa* are important structures that represent the national architectural style. The *Ubosot* in ancient Korat city was built in the late Ayutthaya architectural style that were brought from the ancient capital. However, local beliefs and different craftsmanship of the many different groups that migrated to Korat, especially from the northeast, have affected proportions and architectural elements. These were eliminated, deviated or changed from the original and evolved into a new style that combined the Central and Isan, or northeast styles. The *Stupas* are divided into 3 types, the bell shape, Rattanakosin style and Isan style. But the architectural characteristics of the *Sala-rongtham* and *Gudi* are not follow national influences like the *Ubosot* and *Stupa*. Because these are built to serve functions from local culture, activities and the relationship between the temple and the community, they are all very similar. These will change somewhat according to economic and social conditions.

In conclusion, the study implies that contemporary Thai architecture is the application of local architectural style, combined with the modern design concepts and new technologies, which can be a guide line for developing the local architecture in Nakhon Ratchasima in the future.

Department ..... Architecture..... Student's signature .....
Field of study ....Architecture..... Advisor's signature .....
Academic year...2547..... Co-advisor's signature .....